

Svea Hovrätt
Mark- och miljööverdomstolen
Box 2290 Stockholm
103 17 Stockholm
Svea-avd6@dom.se

Yttrande till Mark- och miljööverdomstolen

Mål nr P 9594-17

Mats Tingstam ./ Stockholm kommun
angående detaljplan för Vandenberg 9 m.fl. i
stadsdelen Mariehäll i Stockholms kommun

Stockholms kommun (kommunen) har förelagts att till Mark- och miljööverdomstolen svara på ett överklagande av stadsbyggnadsnämndens beslut att anta detaljplan för Vandenberg 9 m.fl. i Mariehäll.

Inställning

Kommunen bestrider överklagandet och hemställer att Mark- och miljööverdomstolen lämnar överklagandet utan bifall. Det saknas grund för att upphäva beslutet att anta den aktuella detaljplanen.

I andra hand medger kommunen att Mark- och miljödomstolen i enlighet med 13 kap 17 § andra stycket plan- och bygglagen (2010:900) får ändra beslutet att anta detaljplanen genom att lägga till en administrativ planbestämmelse ”*Strandskydd upphävs inom hela planområdet*”.

Tillämpliga lagrum

Detaljplanen är upprättad enligt plan- och bygglagen (2010:900) (PBL). Planarbetet påbörjades genom startbeslut av stadsbyggnadsnämnden den 24 september 2015. Detaljplanen är upprättad med standardförfarande.

Omständigheter till stöd för kommunens talan

Klagande har i huvudsak gjort samma invändningar som beaktats under planarbetet. Kommunen avser inte att anföra någon ny bevisning med anledning av överklagandena, utan

hänvisar till handlingarna i ärendet. Kommunen vill särskilt lyfta fram följande.

Strandskydd

Den klagande har konstaterat att en tidigare föreslagen planbestämmelse om upphävande av strandskydd har tagits bort i det slutliga förslaget. Den klagande vill överklaga detta borttagande och framhäver att länsstyrelsens uppfattning, att strandskydd inte råder inom området, måste prövas i högre instans.

Länsstyrelsen i Stockholms län har i sitt granskningsyttrande (2016-12-19) redovisat att strandskydd inte råder och inte återinträder inom planområdet. Enligt länsstyrelsen grundas detta på länsstyrelsens tidigare beslut och förordnande om strandskydd.

Kommunen har, som beslutsmyndighet i detaljplaneärendet, inte kunnat överpröva länsstyrelsens ställningstagande i frågan om strandskyddets räckvidd. Enligt såväl PBL som miljöbalkssystemet har länsstyrelsen en särskild roll vad gäller strandskyddsfrågor. Huruvida länsstyrelsens konstaterande om strandskyddet är korrekt ligger inte inom kommunens prövningsutrymme. Enligt kommunens bedömning innebär det att en prövning av frågan normalt sett inte kan anses rymmas i målet.

På grundval av länsstyrelsens konstaterande i granskningsyttrande ändrade kommunen planförslaget efter granskningen, bland annat genom att en föreslagen bestämmelse om strandskydd utgick, ”*Strandskydd upphävs inom hela planområdet*” (se plankarta/granskningshandling daterad 2016-11-01).

Medgivande att beslutet får ändras

I andra hand medger kommunen, om Mark- och miljööverdomstolen mot förmodan skulle anse att frågan om strandskydd rymms i målet och att strandskydd har återinträtt inom planområdet, att Mark- och miljööverdomstolen får ändra beslutet att anta detaljplanen genom att återinföra bestämmelsen om upphävande av strandskydd, ”*Strandskydd upphävs inom hela planområdet*”.

Mot bakgrund av att skälen för upphävande av strandskydd har prövats ingående och redovisats i ärendet tillsammans med

den föreslagna planbestämmelsen vid samråd och granskning, bör en sådan ändring vara fullt möjlig.

Om skälen för upphävande av strandskydd

I materiellt hänseende har kommunen provat detaljplanen i förhållande till kriterierna i 4 kap 17 § PBL, vilket bland annat framgår av redovisningen i planbeskrivningen vid granskningen (daterad 2016-11-01) sid 41. Strandskyddet har bedömts kunna upphävas enligt de särskilda skäl som anges i 7 kap. 18 c-d §§ miljöbalken, eftersom marken redan är hårdgjord och ianspråktagen för byggnad och parkering. Kommunen vill därutöver hänvisa till att hemfridszonen inte vidgas när detaljplanen genomförs. Tvärtom innebär den föreslagna användningen typiskt sett en mindre omfattande hemfridszon jämfört med industrianvändning enligt gällande detaljplan.

Intresset av att ta området i anspråk för nya bostäder, förskola och andra verksamheter väger tyngre än strandskyddsintresset, särskilt som planförslaget innebär att gränsen mellan kvartersmark och allmän plats (park) flyttas längre från vattnet utmed en stor del av byggnaden. Att markområden överförs från kvartersmark till allmän plats (park) så att fastighetsgränsen flyttas längre från vattnet framgår av plankartan och redovisas tydligt i planbeskrivningen sid 55. Förslaget innebär att parken med en strandpromenad utmed vattnet blir bredare och att den gröna ytan inom planområdet ökar. Det medför att allmänhetens tillträde till stranden och det ekologiska intresset av strandzonen tillgodoses bättre jämfört med gällande detaljplan och befintliga förhållanden.

Solstudier och skuggverkan

Den klagande har anmärkt på solstudien, bland annat att den inte är tillräckligt omfattande och att det borde redovisas hur många soltimmar per dag under året som fastigheterna på Sundbybergssidan förlorar.

Kommunen anser att solstudierna är tillräckliga och ger en tydlig redovisning av att påverkan på fastigheterna på andra sidan Bällstaån blir begränsad. Solstudierna är gjorda i flera steg. Översiktliga solstudier (daterade 2016-10-03) omfattar en redovisning i kartform av hur långt skuggverkan når på marken. Redovisningen innebär även en jämförelse av skuggning från föreslagen bebyggelse jämfört med befintlig

byggnad. Redovisningen omfattar följande delar av året och tider på dygnet:

- 20 december klockan 10, 11, 12, 13, och 14
- 20 mars klockan 07, 08, 09, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 och 17
- 20 juni klockan 07, 08, 09, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 och 20.

Förhållandena omkring vårdagjämningen den 20 mars motsvarar även höstdagjämningen den 20 september.

En mer detaljerad solstudie har gjorts med avseende på den 20 mars för klockan 14, 15, 16 och 17. Denna redovisning omfattar även perspektiv som visar hur högt skuggan når på fasaderna till befintliga bostadshus på andra sidan Bällstaån.

Av resultatet framgår att byggnaden där klagande bor, Ågatan 18 i Sundbyberg, inte påverkas av någon skuggning sommartid, 20 juni. Vintertid, 20 december, innebär föreslagen bebyggelse ingen skillnad jämfört med befintlig byggnad. Bostadshusen vid Bällstaån skuggas oavsett om förslaget genomförs eller inte.

Vid vår- och höstdagjämning, omkring 20 mars och 20 september, blir det en viss skillnad. Vid 15-tiden når skuggan fram till de nedersta våningarna vid Ågatan 1, vilket är cirka en timme tidigare än om förslaget inte genomförs. Omkring kl 16 skuggas nästan hela fasaden mot Bällstaån av den föreslagna byggnaden, jämfört med att halva fasaden skuggas från befintlig byggnad. Vid 17-tiden är det ingen väsentlig skillnad. Byggnaden skuggas oavsett om förslaget genomförs eller inte.

Slutsatsen är att lägenheterna som vänds mot Bällstaån inte påverkas av skuggning på grund av förslaget under sommartid (20 juni), men att de får omkring en skuggtimme mer per dag omkring den 20 mars (och 20 september), jämfört med befintliga förhållanden. Kommunen anser inte att den begränsade påverkan motiverar mer omfattande solstudier. Inte heller utgör de grund för att anse att konsekvenserna för den klagande innebär någon betydande olägenhet. Kommunen vill även hänvisa till att förslaget avser förtätning med fler bostäder i en central del av regionen, vilket är ett viktigt allmänt intresse. Dessutom är avståndet till den klagandes byggnad långt, nära 70 meter till de nya påbyggda

byggnadskropparna, som i huvudsak blir omkring 4-14 meter högre än befintlig byggnad. På tre ställen blir skillnaden i höjd omkring 17 meter. Utformningen med varierande höjder innebär att skuggverkan inte blir homogen.

Behovet av miljöbedömning

Den klagande har hävdade att en miljöbedömning behöver göras bland annat med avseende på skuggning av Bällstaån.

Kommunen har gjort en behovsbedömning och funnit att genomförandet av planen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan, så att en särskild miljöbedömning ska göras i enlighet med miljöbalkens regler. De miljöfrågor som har betydelse för planarbetet har studerats under planarbetet och redovisats i planbeskrivningen sid 40-53.

Brandkrav, radonrisk m.m.

Den klagandes invändningar i frågor om byggnadens utformning med hänsyn till brandsäkerhet, utrymningskrav, radonsäkert utförande, tillgänglighet m.m. innebär inget hinder mot att anta planen. Att samhällets krav uppfylls i sådana avseenden säkerställs genom plan- och bygglagens krav på bygglovsprövning, beslut om startbesked och slutbesked. Vilka krav som ska uppfyllas och hur det kan göras framgår av plan- och byggförordningens (2011:338) bestämmelser samt av Boverkets byggregler (2011:6) med föreskrifter och allmänna råd. Det saknas anledning att tro att planens utformning hindrar att dessa krav kan uppfyllas när planen genomförs.

Övriga synpunkter

Vad den klagande i övrigt har anfört beträffande formella fel i handläggandet bestrids av kommunen. Plansamråd genomfördes mellan 5 april och 19 maj 2016. Ett samrådsmöte i form av öppet hus hölls den 19 april 2016. Information och inbjudan till samråd har gjorts på vedertaget sätt och skickats till berörda sakägare enligt fastighetsförteckning. Annonser om samråd publicerades i lokaltidningarna Mitt i Sundbyberg och Mitt i Bromma. Granskning genomfördes mellan 9 november 2016 och 7 december 2016. Underrättelse om granskning har skickats till berörda sakägare enligt fastighetsförteckning samt enskilda personer.

SLUT